

KLEIN-WETSINGE – NEDERLANDS HERVORMDE KERK

Open het meer dan honderd jaar oude smeedijzeren hek om deze kerk, ontworpen door architect P.M. Kruizinga, te bewonderen. De plaats: de wierde van Klein Wetsinge.

Getuige de gevelsteen is deze kerk gebouwd in 1840 voor de Nederlands Hervormde gemeenten van Sauwerd en Wetsinge; de stijl, zoals van meer kerken in die periode, is neoclassicistisch. De kleine zaalkerk werd gebouwd ter vervanging van de in verval geraakte en afgebroken middeleeuwse kerken van Wetsinge en Sauwerd. De nieuwe kerk kwam centraal te liggen ten opzichte van beide kerkelijke gemeenten. De oude kerk van Sauwerd leverde de luidklok uit 1609.

De gevels zijn opgemetseld in rode baksteen op een laag trasraam van gesinterde rode baksteen (wanneer de temperatuur in de oven te hoog wordt, kan de klei van de 'groene' steen min of meer smelten. Met een verwrongen steen als resultaat. Minder erg is het wanneer de steen wel nog in vorm blijft, maar grijs wordt: hij is dan gesinterd. Vaak is alleen de kant die het dichtst bij het vuur lag verkleurd).

De voorgevel wordt in drie velden verdeeld door pilasters op de hoeken en pilasters naast de entree; de laatsten lijken de geornamenteerde kroonlijst te ondersteunen. In de buitenste gevelvelden zitten grote rondboogvensters, ingedeeld met houten roeden en beëindigd door een rollaag. Boven de entree zit een natuurstenen gevelsteen met opschrift, en daar weer boven een klein rondboogvenster. Boven de kroonlijst zien we een houten dakruiter met een vierkante onderbouw en borstwering; op de onderbouw staat een achthoekig opgewerkt middenstuk, met daarin de luidklok; het middenstuk wordt gedekt door een binnenwaarts geknikte achthoekige spits.

Zuid- en noordgevel hebben elk zes gevelvelden; in de buitenste gevelvelden zitten blinde rondboogvensters evenals in de achtergevel, in de overige gevelvelden zitten gewone rondboogvensters. Het gebouw wordt gedekt door een samengesteld zadel-schilddak van zwart geglazuurde Hollandse pannen.

Het interieur heeft enkele wijzigingen ondergaan: de banken zijn verdwenen en de ruimten aan weerszijden van het portaal zijn niet origineel. De zaal wordt gedekt door een houten tongewelf versterkt met ijzeren trekstangen om de spatkrachten op te vangen; midden in het gewelf zitten twee gietijzeren luchtroosters. Tegen de westelijke muur staat een originele houten kansel, vermoedelijk afkomstig van de oude kerk van Wetsinge. De kansel staat op een zeshoekig gepleisterd fundament, met aan de zuidzijde een houten trap; de kansel zelf is driezijdig met pilasters op de hoeken met daartussen panelen; boven de kansel zit een zeshoekig houten klankbord. Aan de oostzijde zien we een, door twee gietijzeren zuilen gesteunde, verdieping voor het orgel. Het orgel is in 1914 door orgelbouwer J. Doornbos geplaatst ter vervanging van een kabinetorgel dat toen naar het café in het dorp verhuisde. In 1984 en 1985 zijn pogingen gedaan om het orgel weer bespeelbaar te maken, maar dat is uiteindelijk niet gelukt omdat de windlade te slecht bleek te zijn.